

A Könyvtárostanárok Egyesületének állásfoglalása a könyvtárostánárok alkalmazására vonatkozó rendelkezések módosulásáról és annak értelmezéséről

2002. LXII. tv.
a Magyar Köztársaság
2003. évi költségvetéséről
(in.: Magyar Közlöny 2002/163. szám)

83. § (3) A közoktatásról szóló – módosított – 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban Kt.) 124. §-ának (24) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(24) A könyvtáros tanárok (tanítók) alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket 2003. szeptember 1-jétől fokozatosan kell bevezetni az általános iskolákban, középiskolákban és szakiskolákban. A kollégiumokban és az alapfokú művészetoktatási intézményekben a könyvtáros tanárok (tanítók) alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket 2004. szeptember 1-től fokozatosan kell bevezetni. Ezektől az időpontoktól kezdődően a számított létszámból egy, ezt követően tanévenként további fél-fél fő létszám biztosítása kötelező.”

(5) A Kt. 1. számú melléklet Első rész „Pedagógusok” fejezet „Iskolában és kollégiumban” alcím 2. pontja a következő második mondatral egészül ki:

„ Kollégiumban ha azt legalább kettőszáz és legfeljebb négyszáz tanuló befogadására létesítették egy, négyszáznál több tanuló befogadására létesítették további egy könyvtáros tanárt (tanítót) kell alkalmazni.”

(8) A Kt. 1. számú melléklet Harmadik rész II. fejezet 7. pontjának a)

alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„ – ha az iskolában, alapfokú művészetoktatási intézményben, kollégiumban nem kötelező a könyvtáros tanár (tanító) alkalmazása kettőszáz tanulóig legalább heti öt órát (napi egy órát) kettőszáz tanuló felett heti tíz órát (napi kettő órát) a kötelező óra terhére biztosítani kell az iskolai, kollégiumi könyvtári feladatok ellátásához.”

A könyvtárostánárok alkalmazására vonatkozó rendelkezések értelmezését szeretné segíteni a Könyvtárostanárok Egyesületének ezen állásfoglalása.

A gyakorlatban tapasztalható, hogy a könyvtárostánárok alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket eltérő módon alkalmazzák és értelmezik, ezért indokolt ennek áttekintése.

Az iskolai könyvtár működtetésére vonatkozó rendelkezések:

– Mely intézményekben szükséges könyvtárat létesíteni, fenntartani és működtetni?

Erre a kérdésre a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 7. számú melléklete adja meg a választ.

Kötelező a könyvtár fenntartása az általános iskolában, ha azt nyolc évfolyammal alapították:

– a gimnáziumban, függetlenül attól, hogy hány évfolyama és hány osztálya van,

– a szakközépiskolában, függetlenül attól, hogy hány évfolyama és hány osztálya van,

– valamint a szakmunkásképző iskolában, amennyiben általános műveltséget megalapozó évfolyama van.

Nem kötelező a könyvtár működtetése, ha a feladatot többcélú intézményben nyilvános könyvtár látja el. Amennyiben nem kötelező az iskolai könyvtár előírása, abban az esetben könyvtárszobát kell működtetni a székhelyen és a telephelyen is. Így pl. ha a székhelyen működik könyvtár, a telephelyen könyvtárszobának akkor is lernie kell.

Szükség van a könyvtár működtetésére minden olyan kollégiumban, amelyet legalább kétszáz tanuló befogadására létesítettek.

Ha a kollégiumban nem kötelező a könyvtár működtetése, akkor könyvtáris szobának kell rendelkezésre állni a tanulói és a pedagógus igények kielégítéséhez. Ha a kollégium székhelyen és telephelyen is működik, a könyvtárszobát biztosítani kell a telephelyen akkor is, ha a székhelyen van könyvtár.

Az alapfokú művészetoktatási intézményben kötelező a könyvtár működtetése, ha legalább hat évfolyammal alapították.

Ha a könyvtár működtetése nem kötelező, abban az esetben könyvtárszobát kell fenntartani.

A könyvtárostánárak létszámának meghatározása

Az új rendelkezések a könyvtárostánár (tanító) létszámának a meghatározására hasonló előírásokat tartalmaznak, mint általában a pedagógus-létszám meghatározásához a következő speciális rendelkezéssel:

2002. LXII. tv. a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről

(4) A Kt. 1. számú melléklet Első rész „Pedagógusok” fejezet „Iskolában és kollégiumban” alcím 1. pontja a következő második-negyedik mondatral egészül ki:

„Ha külön jogszabályban meghatározottak szerint az iskolai könyvtár működtetése kötelező, a könyvtáros tanár (tanító) létszámának megállapításánál minden, az ötödiktizenharmadik évfolyamon a helyi tanteroben szereplő könyvtári órát, továbbá a könyvtár nyitva tartásának idejét is figyelembe kell venni.

Ha az iskolai könyvtár működtetése kötelező a könyvtáros tanári (tanítói) létszám egynél akkor sem lehet kevesebb, ha a számítások ezt lehetővé teszik.

Az alapkú művészetoktatási intézményben, ha legalább kétszáz és legfeljebb négyszáz tanuló befogadására létesítették egy, ha több, mint négyszáz tanuló befogadására létesítették további egy könyvtáros tanárt kell alkalmazni.”

A könyvtárostánár kötelező óraszám keretében biztosítja a könyvtár nyitva tartását és a könyvtári órákat. Munkaköri feladatként a teljes munkaidő többi részének hetven százalékában a könyvtár zárva tartása mellett ellátja a könyvtári munkát, az állománygyarapítást, az állomány gondozását és a kutatómunkát, továbbá az iskolai kapcsolattartást. A fennmaradó további harminc százalék a munkahelyen kívül vég-

zett felkészülésre, könyvtári kapcsolattézésre, állománygyarapításra, és más a pedagógus-munkakörrel összefüggő tevékenység ellátására szolgál.

A könyvtárostánár (tanító) létszámának meghatározásánál tehát figyelembe kell venni minden, a helyi tantervben meghatározott könyvtári órát, valamint azokat az órákat is, amikor gondoskodni kell a könyvtár nyitva tartásáról.

Mindezek a rendelkezések 2003. szeptember 1-jén lépnek hatályba

- az általános iskolákban,
- a középiskolákban és
- a szakiskolákban.

A kollégiumokban és az alapkú művészetoktatási intézményekben ismét eltolódott a könyvtáros tanárok (tanítók) alkalmazására vonatkozó rendelkezések kötelező bevezetése. Ezekben a közoktatási intézményekben 2004. szeptember 1-jétől kötelező e létszám biztosítása.

A „fokozatosság” elve

Az általános iskolákban, középiskolákban és szakiskolákban is fokozatosan lehet bevezetni az új rendelkezéseket. Az ismertett rendelkezések alapján meghatározott létszám-ból ugyanis 2003. szeptember 1-től csak egy létszám biztosítása a kötelező. Ezt követően tanévenként további fél-fél fő létszámot kell biztosítani.

A fokozatos bevezetést kell alkalmazni az alapkú művészetoktatási intézményekben és a kollégiumokban is, amennyiben az ismertett rendelkezések alapján nem egy, hanem két létszámot kell biztosítani a könyvtári feladatok ellátásához.

(2004. szeptember 1-től tehát a négyszáz tanulónál több tanuló befogadására létesített alapkú művészetoktatási intézményekben és kollégiumban egy, 2005. szeptember 1-

től másfél, 2006. szeptember 1-től két létszám áll rendelkezésre a könyvtárosi feladatok ellátásához.)

A könyvtárszoba működtetéséről

Az iskolában és kollégiumban könyvtárszobát kell működtetni minden olyan esetben, amikor az ismertett rendelkezések alapján nem kötelező a könyvtár működtetése. A könyvtárszoba működtetése a telephelyen akkor is kötelező, ha egyébként a székhelyen van könyvtár.

A könyvtárszobában az iskolai könyvtáros tanár (tanító) alkalmazása nem kötelező. A könyvtári feladatok ellátásáról azonban ilyen esetben is gondoskodni kell. Az ehhez szükséges időkeretet a közoktatásról szóló törvény 1. számú melléklet Harmadik rész II. fejezet 7. pontjának a) alpontja határozza meg.

A módosított rendelkezések szerint, ha az iskolában alapkú művészetoktatási intézményekben, kollégiumokban nem kötelező a könyvtáros tanár (tanító) alkalmazása, kétszáz tanulóig legalább heti öt órát (napi egy órát), kétszáz tanuló felett heti tíz órát (napi két órát) a kötelező óra terhére biztosítani kell az iskolai kollégiumi könyvtári feladatok ellátásához. Ezek a rendelkezések 2004. szeptember 1-jétől lépnek hatályba. Eddig az időpontig a hatályos rendelkezések alapján heti egy órát kell biztosítani e feladatok ellátásához.

Az állásfoglalás kialakításához felhasználtuk a rendelet szövegét (2002. LXII. tv. a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről (in.: Magyar Közlöny 2002/163. szám) és az Iskolaszolgá, 2003. márciusi számában közölt ismertetést.